

«Firaaf, harka qalleeyyii fi kara-deemaafis haqa isaa kennif. Qisaasessu hin qisaasessin. Dhugumatti warri qisaasessan obboleeyyan sheyxaanaati. Sheyxaannis Gooftaa isaatti akkaan kafaraadha.» Al-Qur'aan 17:26-27

Badhaadhinnaaf Utubaa 2ffaa- Qusannaa

Description

Mana barnoota keessa taanee yommuu siviks barannu boqonnaan **Qusanna (Saving)** jedhu tokko hin hafu. Bara baraan boqonna kana barataa turre. Garuu wanti ach irratti barraaTMu tiyoori qofa moo shaakala qabaa? Rakkoon mana barnootaa guddaan tiyoori qofaan sammuu hadoochu, barattoota shakalsiisun ykn akka shaakalan karaa itti agarsiisun hin jiru. In sha Allah harTMa balTMinnaanis taTMuu baatu hanga taTMe waaTMee qusannaa ni ilaalla.

Qusannaa jechuun maallaqa qaban hanga barbaachisu itti fayyadamanii ykn wanta gaarii irratti baasanii kan hafe immoo olkaaTMudha. Qusannaan maallaqa qofa osoo hin taTMin **YeroosTM** kan of keessatti qabatuudha. Yeroo qusachuu jechuun yeroo bakka hin taane fi buTMaa hin buusnetti balleessu dhiisudha.

Rabbiin (subhaanahu wa taTMaala) qabeenya qabnu akka hin qisaasessina nu akeekachiisa.

«Firaaf, harka qalleeyyii fi kara deemaafis haqa isaa kennif. Qisaasessu hin qisaasessin. Dhugumatti warri qisaasessan obboleeyyan sheyxaanaati. Sheyxaannis Gooftaa isaatti akkaan kafaraadha.» Suuratu Al-Isra 17:26-27

«Nyaadhaa dhugaa, daangaa hin darbinaa (hin qisaasessina). Dhugumatti, Inni (Rabbiin) daangaa darbitoota (warra qisaasessan) hin jaallatu.» Suuratu al-ATMaraaf 7:31

Faallan qusannaa qisaasessudha. Namni wanta argatte hunda harTMuma fixuuf akka fedhe yoo baase gara fuunduraatti dhiphinnaa fi miidhaa guddaa keessatti kufa. Namoonni gariin **Kan boruu Rabbitu naaf jira.** Jechuun qabeenya ofii akkuma argan gadi dhangalaasu. Eeti Rabbiin siif jira. Garuu Rabbiin nama qisaasessu akka hin jaalanee fi adabbi cimaa akka adabu ni dagattee? Adabbii kanniin keessaa tokko namtichi liqaa (deynii) guddatti kufuudha. Liqaan dhiphinnaa fi gadadotti nama darba. Tolee maallaqa qusachuuf malli jalqabaa nuti fayyadamu qabnu maaliidhaa?

Maallaqa qusachuuf tarkaanfin jalqabaa liqaa (idaa) ofirraa qulqulleessudha. Liqaan akka hin qusanne gufuu namatti taTMa. Liqaaf gabra taTMuu irraa of baraaruf takkamaan wanta argatte bittineessu,

Erga liqii fi galii kee tarreessite booda bartee qusannaa gabbifadhu. Qarshii 25, 50, 100 ykn 200 taâ€™ii homaa rakkoo hin qabu. Wanti guddaan bartee qusannaa uumudha. Liqii kee akkuma kafalte ofirraa fixxeen bartee qusannaa itti fufsiisi.

5.Karoora baasii (baajata) qopheessi- maallaqni eessaa dhuftee garam akka deemtu yoo hin beekin jireenyi nutti dukkanoofti.

Kaayyoo: maallaqni kee eessa deemu akka qabu itti himi. Kana jechuun akkuma argite hin baasin. Karooran baasi.

Dhugaa jiru: Maallaqni kee bahe. Eessatti akka bahe qorachuuf tattaafachaa jirta. Maallaqa keetif karoora baasun ykn baajata gochuun wanta garmalee si fayyaduudha. Mee akkamitti akka karoora baasnu haa ilaallu.

Mindaan kee siif kafalamuun dura hanga maallaqaa harka kee gahu waraqaa irratti barreessi. Mindaan harka kee gahu jiâ€™atti qarshii 4000 haa jennu. karoora baasun salphaadha. Waraqa tokko baasun baasii kee hunda tarreessi. Fakkeenyaaf jiâ€™a kana keessa baasin kee:

Sadaqaaâ€“ 250, **Qusannaa**â€“ 300, **Kiraa manaa**â€“ 1000, **Elektriiki**-200, **Bishaan**â€“ 100, **Nyaata**â€“ Xaafi kilo 50- 700, **Zeytii**â€“ 300, **Telefoona**â€“ 200 , **Gabayaa fi suuqi**â€“ 300, **Geejjiba**â€“ 650

Wanti ijoon baajata (karoora baasiitti) maxxanuu fi hojii irra oolchudha. Akkuma argitu sadaqaa sadarka tokkoffaa irra keenne. Sababni isaas, sadaqaa tarree (list) keessa yoo hin galchin maallaqa wanta biraa irra oolchun Aakhiratti garmalee gaabbita. Kanaafu, sadaqaa hin dagatin.

Bartee Karoora baasi (Baajata) Gabbisuu fi Karooran jiraachu

Yommuu waaâ€™ee baajataa kaasnu namoonni ramaddi armaan gadii eessa tokko jalatti ramadamu. Ati kam keessayyi?

Warroota karoorsanâ€“ warri kuni dhimma maallaqa isaanii ni tooâ€™atu. Qusachuuf karoora ni baasu.

Qabsaaâ€™**ota**â€“ warri kuni qusachuuf karoora baasun itti ulfaata. Maallaqa irratti toâ€™anna argachuuf ni qabsaaâ€™u.

Warroota didanâ€“ rakkoo maallaqa keessa akka jiran fudhachu ni didu. Karoora baasun isaaniif gaarii akka taâ€™e hin hubatan.

Warroota sirritti osoo itti hin yaadin maallaqa baasan (Impulsive)â€“ warri kuni wanta argatan harâ€™uma fixu barbaadu. Qusachuuf karoora baasun isaanif haarawa.

Zaaran haadha mucaa tokkooti. Akka dandeetti ofiitti jiraachuf maallaqaaf karoora ni baasti. Qusachuun ishiif baayâ€™ee barbaachisaadha. Daftara xiqqoo wanta baastu hunda irratti galmeessitu qabdi. Zaaran bartee qusannaa kana gabbifachuu fi afoosha gargaarsaa (uqqubii) seenun mana bitte jirti, mucaa ishitiif yuniversity akka baratu haala mijeessite jirti.

Fuggisoo kanaa Feenet akkuma argite maallaqa ishii baasti, hin karoorsitu. Feenet hojii gaarii qabdi, mindaa gaarii argatti, jireenya mijaawa jiraatti. Garuu haalli diinagde ishii seenaa biraa hima. Feenet qusannaas taà€™i invastementi wayitu hin qabdu, qabeenya dhaabbataas hin horanne. Dabalataan, idaa baayà€™ee qabdi. Karoora maallaqaa hin baastu.

Dandeetti qabeenya uumu guddisuuf akka Zaaraa nama karoorsu taà€™i. Baasi karoorsun:

- Maallaqni kee eessa akka deemu hubatta.
- Galii argattu caalaa baasi akka hin baasne si taasisa.
- Maallaqa wanta qabeenya kee ittiin guddistu irra akka oolchitu si taasisa.

Karoora baasi gabbisuuf wanta guyya guyyaan baastu galmeessu fi galiif baasi kee hubachuun si barbaachisa.

Guyyaa tokko Feenet qabeenya uumuf akka Zaaraa karoora baasi qopheessu akka qabdu hubatte. Jalqabaaf Feenet maallaqa hangami akka argatte fi baasi hammami baasaa akka turte beekuf diinagde ishii qoratte. Qabeenya uumuf jià€™atti qarshii 175 qusachuuf kaayyefatte. Jalqaba guyyoota muraasaf baasi guyya guyyaa ni galmeessite. Yaadanno xiqqoo of waliin deemun wanta baastu irratti katabde. Haala kanaan, rakkoo maallaqa tooà€™achuuf tattaafatte.

Maallaqa irratti tooà€™annaa argachuuf:

à€™£Hanga dandeetti keeti jiraadhu. Nama akkeessun wanta humna keeti oli bituun liqii ofitti hin feà€™in.

à€™£Wantoota haarawa bahaniin hin sobamin. Wanta gaarii fi mijaaà€™a taà€™e uffadhu.

à€™£Baasi qisaasessu dhaabi. wanta tokko baayà€™iste hin bitin, hin nyaatin, hin dhugin. Bishaan, elektirikii fi kkf qusannaan fayyadami.

à€™£Jireenya kee bulchi, tartiiban jiraadhu. Namoonni qaroon wanta jalqaba barbaachisa taà€™e bitu. Namoonni qaroo hin taane immoo wanta dhumarra bitamu qabu jalqaba bitu. Fakkeenyaaf, konkolataa manaa dhumarra bitu dhiisani jalqaba bitu. Iidaa ofirraa kafaluu dhiisanii wanta garmalee barbaachisaa hin taane bitu. Kanaafu, jireenya mooà€™achu yoo barbaadde tartiiban deemi.

à€™£ Karooran deemun rakkoo fi baà€™aa idaa irraa si hanbisa.

Kitaabban wabii

à€™Five Pillars of Prosperity- Essentails of Faith-Based Wealth Building- Dr. M.Yaquub Mirza- fuula 19-35

à€™ A practical Guide to Debt and Personal Finance For Muslims- by Omur Osman and Adam Tofiq- fuula 5-10

Date Created

September 9, 2017

Author

admin